

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona + fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Politika és pedagógia.

— Irta: **Bodnár Gáspár.** —

Paradoxonnak látszik e két fogalom egymás mellé állitva.

Pedig, lényegében együvé tartozik. Ma pedig úgy egybe vannak kapcsolódva, akár a *nevelés és kultúra*.

Minden idők jelensége volt, hogy a nemzetek életében a *politikai érettség fokát* — általában — a *neveltség, az iskolázás mértéke* határozta meg.

Megfelelő neveltség, mondjuk legalább is *általános műveltség* nélkül alig lehet szó még a politikai érzék elemeiről is. Pedig e nélkül, csak *nyájösztön* fogja vezetni a népet politikai jogainak, egész alkotmányos életének gyakorlásában.

Ez a népjelenség, tünet pedig óriási kárt tehet, mint a tapasztalat bizonyítja. Mert itt csak a szenvedélyek felizgatásáról lehet szó. Már pedig a nép szenvedélyének felizgatásával annál veszélyesebb eredményeket lehet elérni, mentől alacsonyabb annak a népnek műveltsége, amelyet felizgatnak. A neveltebb, iskolázott nép sohasem megy olyan könnyen — fejével a falnak.

Komoly és nagy megfontolást kíván tehát a nemzet törvényhozóitól és minden, hazáját igazán szerető magyar embertől az *általános szavazati jognak* törvényé való emelése.

És ezt a nagy megfontolást, ezt a böles belátást azoktól várjuk, kiket a politikai láz még teljesen elfogulttá nem tett. Azoktól, kiket féktelen temperamentumok még meg nem vakított.

Fájdalom, hogy ma már a honatyák közül is többen inkább *bika-riadalnak* tekintik a politikai küzdőtér. És ez a jobb ügyhöz méltó viaskodás annál sajnálatosabb, mert sokan azzal akarnak érvényesülni, hogy a *legtulzabb álláspontot* képviselik. A magyar nép mindig felismerte az önzés és önzetlenség jelenségeit. Hisszük, hogy ma is meg van erre az ő jó és becsületes érzéke.

De van egy másik jelensége is politikai életünknek. Nálunk sok a politikai *álmódosó*. Vagy mondjuk politikai *idealista*. Ezek elfelejtik, hogy a *politika, melyben erő és élet van, nem az álmok számára dolgozik*.

Nagy illúziókban él az a politikus vagy bárki más is, aki komolyan hiszi, hogy itt, ez ország-

ban az általános választási joggal egyszerre béke, nyugalom leszen. Minden seb begyógyul. Minden megelégedésre és boldogulhatásra fordul.

A társadalom fejlődése világosan bizonyítja, hogy ami egyik beteges országnak orvosság: a másiknak halála lehet.

Sehol, egyetlen nemzet kebelében nincs arra nagyobb szükség, mint itt nálunk, hogy ezt az igazságot jól megfontolják.

Miben tévednek ezen politikai idealisták? Abban, hogy feledik, melyszerint soha, sehol a világon nem adnak politikai jogokat *korlátlanul* csak éppen azért, hogy *ez legyen a cél*. Hiszen a politikai jog kiterjesztése egyetlen szabad államnak sem lehet célja *csak azért, hogy eszközül szolgáljon — a végkatasztrófára*.

Igaz, hogy a magyar nemzet kulturája áll oly magaslaton, mint talán Európának más, művelt államáé. Csak az a baj, hogy a *tényleg létező nemzeti kultúra, még nem kincse a nép egyetemének*.

Ahol a nép egy része még mindig irástudatlan, a *másik része ellensége a magyar egységes nemzeti államnak: vagy nem tud felemelkedni a haza, a nemzet fogalmáig: ott kellő biztosíték nélkül való korlátlan politikai jogokat adni egyenlő*

A nagykarolyi katolikus népszövetség

1908. márc. 1-én tartott alakuló gyűlésén Rónai István csanadosi plebános által mondott beszéd *

A helyi vezetőség szives figyelme nekem mint vidéki érdekeltség egyik képviselőjének is fentartott egy pár percet a megnyilatkozásra, melyért fogadják az illetők e helyről is hálás köszönetemet. — Jól esik lelkennek, hogy ennek a városnak az a katolikus közönsége is megmozdult, mely egyházmegyénknek legnagyobb hitközségét alkotja s megmozdult oly irányban, mely a jövőért aggodó lelkeket teljesen megnyugtatta és kielégíti. — Rügyfakasztó márczius elseje — a mi nagy örömeinkre — nagykarolyi szívekben is rügyet fakasztott: a tevékeny életképes katolicizmusnak, a kereszt-

*) Közöljük, mert a hasonló gyűléseken elmondandó beszédekhez bőséges anyagot szolgáltat.

tény felfogásnak, s az ez által megnevesített gondolkodásnak sokat ígérő erőteljes rügyet. — Mintha csak álomból ébredtünk volna fel! S oly jól esik az embernek az álomból a valóságra ébredni! Különösen, ha a kettő között némi összefüggés van. Mert ha rossz álmunk volt, kellemetlen lidéreznyomás alól szabadulunk. Ha pedig jó, nem kell attól hirtelen megválnunk, mert a valóság mintegy jóleső folytatása annak.

Igy vagyunk a katolikus Népszövetséggel is. Általa az álomból a valóságra ébredtünk! Mert — gyötrelmes — kínos éjszákát töltöttünk el. Keservesen hánykolódtunk a hitnélküli tájékozatlanságnak és az elvtelen jogfeladásnak kemény fekhelyein. Duló láz emésztette életidegeinket, s nem akart hajnalodni. Majd a távoli kürtnek harsóna-szavára, mely a fakadó hajnalt jelentette, önkéntelenül is epedő sóhaj szállt fel kebleinkből. De tétlenségre kárhoztatott der-

mettségünkben felocsudni még mindig nem tudtunk. *Olyanok voltunk, mint a gyermek, kit szervezetének fejletlensége, mint a hosszú súlyos betegség után lábadozó, kit a kóros betegségnak az imminens veszély után is lenyűgöző hatalma még sokáig minden erőteljesebb akezióra, komolyabb munkára kép telenné tesz.*

Nos! Végre elérkezett a cselekvésnek ideje! A felébredt keresztény öntudat megtalálta az előretörekvésnek, érvényesülésnek megfelelő *helyes szervét*. — Minden politikai *ezelátosság* és felekezeti *feltékenykedés* vagy *aggressivitás* nélkül alakult egy *demokratikus szövetségi szervezet*. Nyilt sisakkal, világos *ezelzattal*, félreérthetetlen irányelvekkel mindannyiunknak legszentebb érdekeiért küzd. A magasabb szellemi erőknak s az ezekben vetett hitnek megzavart összhangját akarja helyre állítani, hogy a kétséges bizonytalanság kémeit elűzze, s a lelkek nyugalalmát biztosítsa.

CSAPÓ LAJOS

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberiák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőrkabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett **teljes kezességet** vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Nagy raktár honi és angol szövetekben.
Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS**, szabó-
mester.

a nemzet öngyilkossági kísérletével. És e merész kísérletezéssel oda állíthatnók a magyar nemzetet — Mohács elé.

Ki ne szeretné, ki ne óhajtáná, hogy e hazában minden embernek egyenlő politikai jogai legyenek? Ám, nem szereti-e valaki gyermekét azért, mert kezébe kését nem akar adni? Éretlen gyermeknek kés, éretlen embernek korlátlan politikai jog: kész veszedelem.

A magyar nemzet mindig hive volt — a szabadságnak. Rajongója, sőt sokszor e rajongásának áldozata. Bőkezűen oszlogatta a szabadságot mindenkinek. De annyira még sem mehet, hogy elveszítse történelmi belátását, mely arra oktatja, hogy a magyar alkotmány két lélektani jelenséget mutat fel. A természetes fejlődés útját és ezzel saját fájának, a magyarság uralmának biztosítását.

Szép, nagy gondolat az általános választói jog gondolata. De csak akkor életrevaló idea, ha azt a reális és különösen a nemzeti étellel összhangzásba tudjuk hozni.

És ha ezt az összhangzást higadgtan, kellő körültekintéssel mérlegeljük: lehetetlenség, hogy meg ne találjuk a középső utat.

A választási jog határainak kiterjesztését első sorban a mi nemzeti nagyrdekeinknek kell meghatározni.

Nem elég a választási törvény teljes kitágítása. Sőt veszélyes. Meg kell tartanunk itt is — a fokoza-tosság nagy és bölcs elvét.

A népet a politikai jogokra rá kell nevelni.

Amily mértékben általánosabbak lesznek a mi nemzeti, vallás-erkölcsi nevelőoktatásunk eredményei, amely mértékben nem legyőzzük, de meggyőzzük a nemzetiségeket, hogy csak velünk együtt érezve, gondolkodva és munkálkodva élhetnek

és boldogulhatnak e földön, e hazában, mely egységes és magyar kell, hogy legyen: amely mértékben a földhöz, e haza érdekeihez kapcsoljuk ami munkás népünket: annál szélesebb alapokra helyezhetjük és tágíthatjuk az általános politikai jogokat.

A magyar nemzeti nevelő-oktatásnak feladata ez az alapozó, ez az új korszakot teremtő munka. A magyar nemzeti nevelő-oktatásnak tehát nemcsak a múltat kell tanítania, de a jövőt is. Akkor ez a nemzet politikailag is érett lesz.

Igy kapcsolódik össze nemzeti életünkben: a politika és pedagógia.

Az „ember.“

A nagykarolyi Oltáregyesület 1908. március hó 1. estélyén előadta: **Varjas Endre.**

Az „élet királya“ — ahogy magát Wilde Oszkár büszkén nevezi — az „élet koldusát“, Ass. sz. Ferenczet soha meg nem szereti, ha börtönben kezébe nem kerül az evangélium. A biblia vert aranyként értékes, örök szavai azonban megmutatják neki az egyszerűség fenségét. Így pillantja meg Ass. sz. Ferenczet. . . Rajongva ír róla. Csodálja. — Megérdemli a bámulatot.

Ennek az átlátszóan tiszta, derült léleknek volt egy gyermekiesen naív, megható cselekedete. Csak nagy böles, vagy ártatlan gyermek gondolhat ilyet. . . Levelet írt — a világnak, királyoknak és koldusoknak, hősöknek és féltékenyeknek, mindenkinek, akiket egyformán testvéreinek hív.

Hogy nem tesz különbséget nagyok és kicsinyek közt, hogy egyaránt ír aggnak és ifjunak, ebből egy nagy gondolatot olvasok ki.

Az emberi élet problémájának egyszerű és fonséges megoldása ez.

Meglátására egy oly érintetlen, ártatlan gyermeki lélek kell, aminő sz. Ferenczé. Az ő szemével nézve nincs különbség a bi-

boros imperátorok, hódító hatalmasok és azok között, akiknek száma és neve: légió. Egy neve van mindegyiknek: ember.

Hatalmas név ez, a melyen nem győz még a halál sem. Bibor és rongy, koldusbot és korona, csak a temetőig kísérnek el, azon túl lefoszlanak e földi élet üres és hiu díszei. Belépni a másik életbe király, vagy koldus alakjában nem lehet. Az örökkévalóság nem ismer urat, szolgát . . . csak embert. A mulandóság osztályozása, a mikor csak porphyrogenitusokról beszél és hallgat a milliokról, rossz, — az örökkévalóságé helyes.

A régiek mintha megéreztek volna ezt, mikor nagyjaik sirkövére ezt vésték: „Hic vir iacet. — Itt férfi, ember nyugszik.“ Ha ezt visszhangozza az örökkévalóság is, akkor az történik, ami Saullal, aki mint gyermek indult el atyja szamarait keresni, és nem tudta, hogy várja már őt a koronázó kenet s hogy lelke akkor már egy királynak lelke.

Szokatlanul különös gondolat, hogy ezért a ezimért: ember, ép úgy kell küzdeni a nagy nevek viselőinek, mint a névteleneknek. Ez a tróntól ép oly magasan áll, mint a kunyhóktól. Mert ideál, a melyet el kell érni. Egyforma utat kell érte megfutni a hatalmasoknak s az elnyomottaknak. — Semmi-vel nincs közelebb hozzá a dusgazdag, mint a nyomorult Lázár.

És mégis, bármily messze van — mert messze van — inkább elérhető, mint a föld bármely czélja. Királylyá nem lehet mindenki, akárhogy is törekszik. A mint „poéta nascitur“, ép úgy születni kell Beethovené, Michel Angelová, Napoleonná. De „emberré“ — mindenki lehet.]

Hanem ha „hivatalos“ is mindenki e névre, elérni mégsem könnyű. Az „ember“ sokat jelent.

Mikor egy igazi typusa az embernek megjelent a Jordán vize mellett, mélységes bámulat közelít felé.

— Ki vagy te? — teszi fel a kérdést Ker. sz. Jánosnak a csodálat hangján a tömeg.

— Vajjon próféta vagy-e?

— Nem.

— Vajjon a Messiás, vajjon Isten vagy? — fokozza az ámuló hódolat.

— Nem.

— Hát ki vagy? — Tovább fokozni már nem tud a bámulat.

A feleletre Diogenesnek nappal is égő lámpája kialudt volna.

— Ember — így hangzott a válasz.

Ne vessük meg ezt a nagy szót. Érde- mes tovább is bonczolgatni, hogy mit rejt mélysége.

A mulandóság e nagy világában minden bevégzett. A nap, madár, virág, holnap is az ami ma, de az ember születésekor csak — vázlat. (Pesnelli.) Tökéletesítenie kell magát s a befejezést, a végső vonásokat rajta csak az örökkévalóság alakítja ki. Ha nem tökéletesedik, az örökkévalóság elveti, mint silányságot.

A mélységes érzések költője, a megszívü Dickens, fájdalmasan töpreng: miért van az, hogy ártatlan gyermeki arcok csodás szépséget ígérő vonásai halványulnak, eltün-

Mi természetesebb tehát, hogy ha magasztos elveinek — tudatában az egész művelt — a műveltséget a szónak ettikai értelemben veszem — az egész művelt társadalom támogatására számít az a katolikus Népszövetség, mely őszinte hitének és hazaszeretetének magasra emelt zászlajával mint becsületos lovag lép ki a porondra, hogy a közélet számottevő tényezőjeként küzdjön hitével a mesterséges furfanggal homályba bori-tott történelmi magyar hazaboldogabbjövőjéért.

Jogot kér, hogy az igazság uralmát megteremtse, szabadságot, hogy a lelkeket az előítéletek békóitól megszabadítsa. — A népléleknek Krisztus képe szerint való kialakítása a főczélja. Magasztosabb eszménnyel senki sem kecsegtethet, ha tisztán csak emberi szempontból vesszük is a dolgot! Működését szent hitünkre és a haza szeretetre alapítja. Jelöljön meg más, ha tud, szentebb alapokat!

Szeretettel és igazsággal tért hódítani. — Nemesebb eszközöket nem ismer a világ!

Hódító hadjáratra indulunk igen tisztelt hölgyeim és uraim, hódító hadjáratra, melyben a hadi zsákmányt a lelkeknek önfeláldozó szeretete képezi.

A népléleknek helyes irányban való kialakulása s a legszentebb eszményekhez való visszavezetése lebeg szemünk előtt s ez a gondolat megacélozza erőnket s felhevíti „magas szenvedelmünket.“

Ily érzelmek között üdvözlöm a vidéki, főként a csanálói népszövetség nevében a nagykarolyi kath. Népszövetséget. Mi, mint folyondár, a nagykarolyi erős tölggyel egy talajból szívjuk életerőnket. Hűséges szeretettel s elismerő odaadással simulunk a nagykarolyi erős törzshöz. Így hát nem nézünk a jövőbe, mert egymást segítve és támogatva nincs hatalom, mely a zászlót kiragadja kezünkől, míg diadalmi jelvényül, boldoggá tett hazánk várfalára ki nem tüzzük azt.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

MOLDOVÁN JENŐ

KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Előre haladt idény miatt *mélyen leszállított árak.* Posztók és barchetek beszerzési árban, színes, crém és fekete szövet, batistok nagy választékban. Vászón és kanavászokban gyári raktár. Női és férfi *fehértűnűk*, ing, gallér, kézelő, harisnyák és minden más cikkek a legolcsóbb árban.

nek, megrutulnak a szálló idővel . . . Más feleletet erre nem talál, mint e bús megoldást: Letörli és beszennyezi az élet. — Szent Pál ellenben, ez a világjárósziveket mozgató, tüzes szavu, nagy orátor, a jövőt megálmodva a tökéletesség jelzőjével ruházza fel a rája hallgatókat. „Szent“—eknek szólítja őket.

Igen mert Dickens a züllés lejtőjén, szat Pál pedig a tökéletesedés magaslatain pillantja meg a maga alakjait.

Dickens embereinek történetét a legtöbbszörben Loy. szat. Ignác irta meg e három szoban: *test, világ, örökj.* — Testiesek, érzékiek; világhiuságának vásári forgataga elkapja és megrutulnak, ördögökké válnak.

Szat Pál embereinek története is három szó: *lélek, örökkévalóság, Krisztus.* A lélekkel élnek; szemök az el nem múltó jövőnkön függ; mintájuk Krisztus és mesterműük az „alter Christus“, a krisztusi ember.

A művészet is megajzolja e két alakot. Az első gyöngédebb finomsággal, szelidítve a nagy jezsuita ridegen komor festését. A nápolyi múzeum bájos Psychéje ez. Szép, de véghetetlenül szomorú; a földre tekint le, kimerülve, meggyötört. — A másik a katakombák kőfalán van megörökítve. Ott áll kiterjesztett karokkal, derülten, ráfedkezve az égre, mintha föl akarna repülni. Ilyen a lélek amikor rátalál Istenre. (Morawski.)

Az Istent látó, az Istent kereső már közeledik a nagy névhez: ember. Mert nagy név ez. A keresztifa legalább azt beszéli, hogy az ember megérdemelt egy Istent.

De milyen az az ember, akiért saját vérének bitorába öltözött a Megfeszített?

Könyveknél világosabban, szavaknál érthetőbben elmondja ezt a Golgotha három keresztifája, amelyek mindegyikén szenvedett egy fölfeszített. Középpütt az Isten, aki keresi az embert.

Az egyik elfordul tőle; szitok, guny, hitetlenség az ajkán; szemében dacz, szívében tűz, olthatatlan, mint a kárhozat tüze. Ez volna az „ember“, a kiért vérét hullatja egy Isten? Nem, nem! — A másik hisz és ezélt ér: „velem leszel a paradicsomban!“

Ime, az tehát az ember, aki eléri a ezélt: mindörökké együtt élni Istennel.

Egyetlen utja van ennek: nem el, de odafordulni Istenhez.

Hiába keres más utat akár az ész, akár a szív, akár a lelkiismeret. Czélt érni se az ész, sem a szív, sem a lelkiismeret Isten nélkül nem tud.

A más uton próbálkozók történetét Krisztus mondja el a tékozló fiu történetében. Az eleje tragédia, de a vége — győzelmes diadal. Oh hányszor ismétlődik e sötét történet az utolsó felvonás derüje nélkül!

Bossuet ugyanezt a történetet másképp mondja el. Három felvonásra osztja az ember rendeltetésének problémáját. Az első felvonás az érzéki öröme, a második az önző „én“ és a korlátlan szabadság; a harmadik a tökéletesség öntudata. Más szavakkal az ember, vagy önmaga alatt, vagy önmagában, vagy önmaga felett szokott megállapodni. Először emberi méltóságán alul az érzési örömeinél időz és Circe varázs itala bizony nem tündéreké büvöl — másodsor önmaga-

gában pusztán szellemében és akaratában keresi az élet támaszát — szegény gögös lélek, mennyire esalódik, mikor azt hiszi, hogy önmagát kielégítheti önmagával — végül gyöngeségét belátva önmagán, fölemelkedik Istenhez fordul s magát átadja neki egészen (Bannard.)

Itt eszembe jut Emerson. Tetszik nekem egy félénken be nem fejezett gondolata. Azt mondja, hogy minden csak idézet: a ház idézet, az erdőkből, bányákból, kőrakásokból, az illat a virágból, a buzaszem a földből — itt megáll, pedig várjuk, hogy folytassa így: és az ember idézet — Istentől.

Nem szat. Ágostont huzot fel, hogy bizonyítson e mellett, de Mussot Alfrédet.

Az élet mindhárom állomásán megpihent; az első legtovább. Hogy meggyötört! Koldussá, kifosztottá lett. Indult tovább: keresni az élet ezéltjét. Utjában mindenkit megkérdezett: Miért élni? A pogány mult azt felelte: Élvezz! a kereszténység — oh a kereszténység sokat kívánt. Boldogságot ígért, nyoloz boldogságot, de épen olyat mondott boldogságra, a mi fáján nehéz volt: az én elvesztését, tisztaságot, szegénységet, irgalmasságot, szenvedést, önmegtágadást . . . Ujra a philosophusokhoz fordul, de felelet nincs náluk, ezek csak önmagukban hisznek. Mit csináljon hát? Hova menjen? . . . A kinél a titok kulcsa van, ahhoz csak — imádkozni lehet.

— „Jól van, imádkozunk tehát! . . . Sirotokba azt kiáltom: Tudomány mesterei, pogány bölesek! higgyetek nekem, hogy az imádság a reménység kifejezője. Ha azt akarjuk, hogy Isten hozzánk szóljon, először nekünk kell öhozzá folyamodnunk.“

Nehéz volt neki a gög állomásáról idejutni. Nem sokkal előbb még szavai mint az izzó gyöllötlet.

— Krisztus! én nem tartozom embereid közzé, a kik remegve jönnek templomdba, hogy itt térdre borulva imádjának téged; sem azok közé, a kik mellöket verve és a keresztet esőkjakkal elhalmozva mennek a Kálváriára, én mikor hiveid — mint az északi szélra a gyöngé rózsatók — meghajolnak, állva maradok . . .

De aztán mégis eljut a kereszt tövéig és ott már térdénállva — imádkozik:

— Legyen szabad hát e hitetlen század gyermekének is esőkjával elhalmozni a feszülettel és sirni a hithideg világban, a melyet te haláloddal megváltottál és a mely tenélküled fog meghalni. Ki fogja neki visszaadni az életet? Ha te nem váltod meg újra a világot, ki fog bennünket megváltani?

Igen, „emberré“ lenni ez a biztos ut: imádkozni.

— Vergilius a menny kapujánál ott hagyta Dantét. Csak odáig eljutni nehéz, tovább már vezető nem kell. Azt mondom tehát:

— Kérjete és megadatik nektek! És ha kényeret kértek — mondja az evangelium — Isten talán köveket ad nektek? Vagy ha halat kértek, ő talán skorpiót fog nyujtani nektek? . . .

Befejeztem, hiszen ezzel már megmutattam, az „élet koldusai“ mint lehetnek az „élet királyai“.

H I R E K.

Elhalt ezredes. Futó tűzként terjedt el e hó 12-én városunkban hogy *Kovács* Leó honvédezredes meghalt. Szinte nem akarta hinni az ember, hogy azt az életerős, délczeg férfit legyőzte a halál. A hir mindenfelé megdöbbenést és igaz részvétet keltett, mert *Kovács* Leó Szatmár társadalmi életében igen tevékeny szerepet játszott s általános kedvelt egyéniség volt. Szeretettreméltó modorával, nyílt katonás őszinteségével lekötölte az embereket. Az egész városban Leó bácsi névvel tisztelték meg. A boldogultnak igen viharos multja volt, 1849-ben a szabadságharcosok közzé lépett a még alig 15 éves fiu, de mivel még gyenge testalkatu volt, atyja és örnagya rábeszélésére elhagyta a katonai szolgálatot, s Bécsbe ment a politechnikumra. Itt sorozták be 1851-ben katonának, a következő évben hadapród, 54-ben hadnagy lett. Ekkor lépett át báró Stillfried altábornagy ezredébe, mely Olaszországba lett vezényelve. Itt Kovács az adriai tengerben levő Porto Lignano nevű erőd 60 főnyi helyőrségének parancsnoka lett. Majd részt vett az olasz hadjáratban. A békekötés után visszatért hazájába és Sátoraljauhelyen a takarékpénztárnál vállalt könyvelői állást. Gróf Andrássy Gyula 1869-ben rábeszélte, hogy lépjen be az újonnan szervezett honvédségbe, ami meg is történt. A következő évben kinevezték századosnak, később őrnagy, majd alezredes lett, s mint ilyen a szatnári honvédezred parancsnoka. Nyugalomba vonulása alkalmával ezredesi rangot, jelleget kapott. Ezután egyideig a Herkulesfürdő igazgatója volt, de nemsokára visszatért Szatmárra, melynek köz és társadalmi életében bámulatra méltó tevékenységet fejtett ki. A függetlenségi pártnak vezéralakja volt. Méltán gyászolja őt városunk egész társadalmá, mert vele polgárainak egyik legjelesebbike szállott a sirba. Temetése e hó 14-én délután 3 órakor volt teljes katonai pompával. A gyászháznál *Biky* Károly esperes mondott imát és beszédet, a sirnál *Rácz* István lelkész. A temetésen rengeteg nép volt jelen.

Előléptetett bírák. Az új törvényezikk alapján 572 bíró és ügyész lépett a VII. fiz. osztályba, 692 albíró és alügyész pedig törvényszéki bírónak, járásbírónak és ügyésznek lett kinevezve. A szatnári egyházmegye területén a köv. előléptetések történtek: Várady Gábor és Pavletics Béla mszigeti, Stampf Gyula beregszászi, Szarukán Zoltán és Morvay Károly szatmárnémetii, Lázár Sándor mszigeti kir. törvényszéki bírák, Bányay Endre máttészalkai, Uray Károly szatmárnémetii járásbírák, Farkas Bálint és dr. Meszlényi Antal beregszászi kir. törvényszéki bírák, Reini chovszky Rezső beregszászi ügyész, Balás Zoltán fehérgyamatii, Ordódy Aladár nagybereznai járásbírák, dr. Réczey Sándor és dr. Benesik János mszigeti, dr. Kövesi Antal, Polónyi Aladár és dr. Pap Aladár beregszászi, Hunyor Ödön szatmárnémetii, Balás Pál mszigeti törvényszéki bírák, Kakas Jenő beregszászi, Isépi Andor alsóvereczei járásbírák, dr. Illés Andor beregszászi törvényszéki bíró, dr.

Mindennemű üveg-, porcellán-, lámpa- és tüköráru legjutányosabban beszerezhető az újonnan berendezett

Greguss és Chrapáry czég

üzletében Szatmár-Németi, Deák-tér 2. szám, (a városház mellett.)

Szabó Bertalan nagyszőlősi járásbíró, dr. Némethy József szatmárnémetii kir. törvényszéki bíró, Szilágyi Tihámér színérváraljai járásbíró, Hegedüs Gyula szatmárnémetii, dr. Gulácsy Pál beregszászi törvényszéki bírák, Schiffler Antal, az igazságügyminisztériumban alkalmazott szatmárnémetii ügyész, dr. Ináncsy Jenő mszigeti törvényszéki bíró, Csopely János halmi járásbíró, dr. Horváth Benő szatmárnémetii törvényszéki bíró a VII. fiz. osztályba sorozott törvényszéki bírákká, illetve ügyészekké lettek kinevezve. Továbbá Kulin János és Sándor Lajos erdői betétszerkesztő albirák, Dancs György munkácsi, Pávlík Béla ungvári, dr. Kertész Ede beregszászi, Szabó Bertalan mszigeti, Kóródy Lajos munkácsi, Karátsony János beregszászi, Benkő Lajos, Muzsaj János, dr. Zimányi Miklós, Fejes Ernő mszigeti, Sikó Endre beregszászi albirák, Ifj. Jákó Sándor szatmárnémetii alügyész, Deme Kálmán mátészalkai albiró, Leitner Emil szatmárnémetii alügyész, dr. Gabona Lajos, az igazságügyminisztériumban alkalmazott mszigeti, Draskóczy Gábor huszti, dr. Papp Gyula felsővisói, Bahunek Elemér, a debreceni itélőtáblához tanácsjegyzőül berendelt mszigeti, dr. Gyika Emil, a kassai itélőtáblához berendelt munkácsi, dr. Pál István szatmárnémetii, Csics Lajos nagykárolyi, Medvezky Emil szatmárnémetii, Borsos József beregszászi, Jeney Sándor szatmárnémetii, Misley Kálmán nagyszőlősi, Deák Ferencz técsői, Ujhelyi József mszigeti, Szentpétery Ferencz nagybányai, Marcell Béla técsői albirák, Masika Miklós beregszászi alügyész, Bojtner Károly halmi, Pályi Béla nagysomkúti, Krausz József huszti, dr. Ruszinkó Zsigmond ungvári, Kauten Miklós színérváraljai, dr. Prihradny Miklós beregszászi, dr. Rác Bertalan Dezső ungvári albirák, dr. Papp Szilviusz szatmárnémetii alügyész, Preineszberger Jenő mszigeti, dr. Székely Farkas színérváraljai albirák jelenlegi bírósági székhelyükön járásbírákká, törvényszéki bírákká, ügyészekké illetve betétszerkesztő bírókká lettek kinevezve. Földieink közül Tatay Ferencz debreczeni kir. törvényszéki bíró a VII. fiz. osztályba soroztatott, Jörg Endre temesvári alügyész ügyésznek, dr. Dávid István Gyula tasnádi aljárásbíró járásbírónak lett kinevezve.

Hymen. *Tiefenthaler* József nagykaposi kir. járásbírósi jegyző a napokban esküdtött örök hűséget özv. *Iváncsik* Lászlóné, szül. *Soltész* Erzsébet urnőnek. — *Veszelyovszky* Géza építész jegyet váltott *Litteczki* Pál helybeli polgár leányával, Mariskával.

Nyugdíjazott tanár. *Csomár* István munkácsi főgimn. tanárt 40 évi szolgálat után a miniszter saját kérelmére nyugdíjazta, egyúttal megbizta a főigazgatót, hogy neki buzgón teljesített hasznos szolgálataiért elismerő köszönetét nyilvánítsa.

Előléptetett ellenőr. A pénzügyminiszter *Dancs* Gyula székelyhídi II. oszt. adóhivatali ellenőrt a nagyszőlősi adóhivatalhoz I. oszt. ellenőrnek nevezte ki.

Uj tanárnő. A ref. tanítónőképző intézet fentartó testülete *Tiefenthaler* Etelkát a

nyelvészeti tanszökre egyhangulag tanárnőnek választotta meg.

Gyászír. *Bay* Béla nyug. máv. ellenőr, volt nagybányai állomásfőnök Nagyváradon 51 éves korában elhalt. Hült tetemeit Nagykárolyba szállították, hol e hó 12-én helyezték örök nyugalomra. *Forgách* Antal Munkács város tanácsosa és megyebizottsági tag 73 éves korában Munkácson elhalt. A boldogultban *Forgách* János munkácsi prépost plébános testvérbátyját gyászolja. A temetésen óriási közönség volt jelen. A gyászszertartást *Varjas* Endre rk. hittanár a segédlelkészek közreműködésével végezte. — *Huszár* József m. kir. főerdész 41 éves korában Tarjaremetén elhalt. Halálát hosszas szenvedés előzte meg. Ungváron temették el e hó 13-án a kálváriai temetőbe. — Tiszaujhelyi *Köncs* Antal e hó 15-én életének 39-ik boldog házasságának 6-ik évében Máramarosszigeten elhalt.

Kántorválasztás. A róm. kath. egyháztanács e hó 12-én *Hehelein* Károly praelátus kanonok elnökle alatt ülést tartott, mely alkalommal az Udvarhelyi Pál elhalálása folytán üresedésbe jött kántori állásra *Tari* Lajos nagykatái kántortanítót választotta meg. A városi tanács a választáshoz hozzájárult.

Márczius 15. A magyar szabadságharc nagy napjának évfordulóját városunk társadalma és tanintézetei méltó módon ünnepelték meg. D. e. 8 órakor isteni tiszteletet tartottak, melyeken a tanuló ifjuság hitfelekezeti szerint résztvett. 9 órakor a rk. és áll. el. iskolákban folytak le az iskolai ünnepélyek. — Előbbi helyen minden tanítósajátosztályában utóbbi helyen Marosán János tartotta meg az ünnepi beszédet. A kir. kath. és ref. főgymnásiumokban, a tanítóképzőkben és felsőbb leányiskolában szintén fényesen sikerült ünnepélyek folytak le. A város társadalma a „Kölesy-kör“-rel a színházban ünnepelt, hol a dalegyesület szép éneke, *Turner* Albert alkalmi beszéde, *Komáromi* G. és *Radványi* D. éneke, *Ádám* István szavalata kölcsönzött fényt az ünnepélynek. D. u. 3 órakor dr. *Kelemen* Samu orszgy. képviselő a Vigadóban tartott nagy politikai beszédet sok hallgató előtt. Este a függetlenségi és 48-as párt társas vacsorával zárta be a márczius 15-iki ünnepélyek sorozatát. A vacsoránál dr. *Kelemen* Samu, *Biki* Károly, *Bod* Sándor s még sokan tartottak beszédet.

A fitanítóképző lelkes ifjusága lángoló hazaszeretéről tett vallomást márczius idusán. Az intézeti Vörösmarty-Önképzőkör gyűlésterme ünnepi díszítéssel; az elnöki szék fölött a Szabadság apotheosisának képét zöld lombok, koszorúk övezték; a falakon, az ifjak öltözetén mámoros örömet szívárványozott a nemzeti színek szent háromsága. Az alkalmi műsort *Jakner* Endre IV. é. zongorajátéka nyitotta meg sejtelmes méla dallamu akkordokkal, majd felharsant az ifj. énekkarban a Talpra magyar! ez a halottakat föltámasztó harsona, melylyel a magyar szabadság s a mai ünnep emlékezte elváhatatlanul egygyé forrott. *Paszternák* Bertalan III. é. tartotta az alkalmi beszédet, hatalmas döngő hangján köszöntve márczius idusát elmesélte e nap történetét, kegyelettel

adózott a vérnélküli forradalom hőseinek s hazaszeretetre buzdítá, hazafias nevelésre lelkesítő tanítójelölt társait, kik derék szónokok szavait tomboló tapsviharral helyeselték. *Hegedü*-duettelt játszott aztán 4 növendék; majd *Szappanos* Andor II. é. szavalta *Ábrányi* Emil egyik alkalmi költeményét kedvesen csengő hangon, meleg szívből kitörő ünnepi hévvel. Végül az ifjusági énekkar magyar dalegyvelege tetőzte be a hatást; a kiváló hanganyaggal megáldott s pompásan fegyelmezett kar ezuttal is a diadallal ölelte mesterét, az ügybuzgó *Jakner* Endrét. — A hazafias diszgyűlést az intézet templomában ünnepi mise és szentbeszéd előzte meg.

Uj könyvelő. A szatmári takarékpénztár egyesület igazgatósága *Koós* Erzsikét, az első magyar általános biztosító társaság kezelőjét segédkönyvelőnek választotta meg.

Az irgalmasok működése. Az irgalmasrend tartományi főnöke most bocsátotta ki a magyarországi rendházakban a múlt év folyamán ápolott betegekről szóló kimutatást. Összesen 15084 egyén részesült gyógykezelésben. A szatmári rendházban 394 beteget gyógykezelték, kik közül meghalt 8, gyógyultan bocsátatott el 359, ápolás alatt maradt 27. E számok fényesen igazolják, mekkora odaadással működnek az irgalmasrend tagjai a humanizmus szolgálatában.

Márcz. 15. Nem nagy nyilvánosság részvételével ugyan, de annál nagyobb bensőséggel ünnepelte meg a papnövendékek Sz. Alajos társulata márczius 15-ének emlékeztétét. Pontban 11 órakor kezdődött az ünnepély és a következő program szerint folyt le. 1. Hymnus. *Erkel* F.-től: előadta a papnövendékek zenekara. 2. „Talpra magyar“, szavalta *Almásy* Péter III. é. hh. 3. Ünnepi beszéd: elmondta *Patay* István IV. é. hh. elnök. 4. „Egy gondolat bánt engemet“ melo-dráma *Kapi* Gy.-tól; *Deák* János VIII. o. pn. zongora kísérete mellett előadta *Bujdos* Balázs II. é. hh. 5. *Petőfi* és a szabadság, írta és felolvasta: *Ujlaky* János II. é. hh. 6. Szózat *Egressy* B.-tól; előadta a papnövendékek zenekara.

A székhelykérdés. A nagykárolyi mozgalom a törvényszék áthelyezése ügyében megérlelte végre városunk és vármegyénk vezető embereiben azon elhatározást, hogy a székhelykérdést végleg meg kell oldani. A vármegye közönsége még 1890-ben elhatározta, hogy a megyei székhelyt Nagykárolyból Szatmárra kell áthelyezni, az ügy azonban a minisztériumban megrekedt, ma is ott hever elintézetlenül. A székhelykérdés ügyében a múlt szerdán délelőtt *Jékely* Mór nagybirtokos elnökle alatt népes értekezlet volt városunkban, hol dr. *Vajay* Károly polgármester indítványára elhatározták, hogy egy memorandumban fogják kifejteni Szatmár város és a vármegye többségének kívánságát. A memorandumot egy montsreküldött-ség viszi a kormányhoz és a képviselőház elnökéhez. A küldöttséget gróf *Teleky* Géza fogja vezetni. A gyűlésen a következők voltak jelen: gr. *Teleky* János, *Kende* Zsig-

GLÓZER JÁNOS CIPÉSZ

Szatmár, Rákóczi-utca 26.

Az 1896-iki milleniumi, az 1900-iki időleges kiállításon, az 1903-iki debreceni cipészkiállításon kitüntetve.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy a helyben 15 év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő CIPÉSZ ÜZLETEMET folyó évi február hó 1-től kezdve Rákóczi-utca 26. szám alá. *Fogarassy* Sándor mérnök ur házába helyeztem át. Midőn ezt t. Cimed szives tudomására hozom, egyúttal bátor vagyok becses figyelmét felhívni arra, hogy cipész üzletemet ezuttal CIPÉSZ SZALONNÁ alakítottam át. Nem mulaszthatom el eddigi szives pártfogásáért köszönetemet nyilvánítani s ígérve, hogy mint eddig, ugy a jövőben is főtörekvésem leend, hogy nagybecsű megrendelőimnek legjobb minőségű anyagból készült csinos, könnyű cipőkkel és csizmákkal szolgáljak.

mond es. és kir. kamarás, Böszörményi Sándor, Böszörményi Emil, Bikfalvai Albert, Kölcsey Antal, berencei Kovács Jenő, Domahidy István, Kovács Gyula, Szarka Andor, dr. Majtényi Lajos, Tóth Mór, Madarassy Sándor, Madarassy László, Kossuth István, Maróthy Sándor, Antal Lajos, Szeőke Sándor, Szeőke Bálint, Osztroviezky István, Sárközi Andor, Rácz Béla, Boros Zoltán, Pap Gyula, Kanizsai Jenő, Gyene Gáspár, Cholnoky Imre, Cs. Mayer Károly, Szegedy Antal, Szombathy Ödön, stb. stb. A városi törvényhatóság képviselőjében megjelentek dr. Vajay Károly polgármester, Tankóczy Gyula főkapitány, dr. Keresztszghy Lajos, Uray Gáspár és Uray Géza.

Színházi hírek. Színházunkban megkezdődtek a jutalomjátékok. Haller Irma után holnap *Takács* Mariska drámai szende, a társulat kiváló tehetségű tagja veszi jutalomjátékát az „Arany ember“-ben. Ajánljuk a derék művésznőt a színházlátogató közönség figyelmébe. — Haller Irma subrett-énekesnő egy hónapi itteni működése után a társulattól eltávozott. Most — tudomásunk szerint — nagyobb vidéki városokban vendégszerepel.

Márczius 15. Nagykárolyban. Márczius idusát Nagykárolyban a szokott ünnepélyes módon ülték meg. Délelőtt a hivatalok részt vettek az Isten-tiszteleten, délután pedig a különféle körök ünnepségeket rendeztek. Az ünnepségek közül kiemelendő a főgimn. ifjúság ünnepsége, a mely délelőtt folyt le nagy számu közönség jelenlétében az intézet tornatermében. A tárgysorozat pontjai közül elsőhelyen említendő Sróff Gábor kegyesrendi tanár beszéde, amelyben szellemes reflexiókkal méltatta a nap jelentőségét. Az ének és a zene kiválóan jól sikerült, úgy, hogy a közönség némely darabok megismétlését is kívánta. — Este 7 órakor a polgári körben ünnepelte meg a város színe-java márczius 15-ét. A dalárda „Talpra magyar!“ hangjai nyitották meg az ünnepséget. Fénypontja a programnak Papp Béla dr. országgyűlési képviselő felolvasása: „Hatvan év“ címén. Azt mondhatnók, hogy a nagy tanulmány, amit megirt, nem is volt oda való, mert — mint rendszeren — a közönség a végét várta, pedig sok értékes gondolat volt a felolvasásban lerakva. Befejezésül a dalárda énekelte a szózatot olyan szívhez szólóan és olyan remekül, hogy a nagyon is jól ismert szózatunk szinte újra megelevenedett előttünk. — Ezután következett a társasvacsera, amelyen közel 200 személy vett részt pártkülönbség nélkül. — A vacsera alatt dr. Falussy Árpád főispán kezdte meg a felköszöntők sorozatát és a király Ő Felségét éltette. A jelenlevők felállva hallgatták a köszöntőt és dörgő éljennel válaszoltak. Ilosvay Aladár dr. alispán a Kossuth Lajos szellemére emelte poharát, Cseh Lajos igazgató a márcziusi eszmék örök diadalára ürtette poharát. N. Szabó Albert a sajtó-szabadságra mondott igen sikerült felköszöntőt, Debreczeni polgármester pedig az elhunyt gróf Károlyi István szellemére emelte poharát. A vacsera után még több köszöntő hangzott el, amelyeket érdemes megjegyezni, mert Nagykároly város polgársága jóleső örömmel hallgatta a köszöntőkben elhangzott ígéretek. Nagy Ádám felköszöntötte a főispánt, a mire a főispán hosszasan felelt, a melyet a jelenlevők feszült figyelemmel hallgattak végig. Biztosítja a város polgárait, hogy a kormány a legnagyobb jóindulattal viseltetik a város iránt és

hogy ő maga is mindent meg fog tenni a város felvirágoztatására és nemes intézményeinek szaporítására. — A főispán beszédjét kitörő lelkesedéssel fogadták, a helyeslés és a tapsvihár nem akart szünni, mert megnyugodtak, hogy a felszínre vetődött megyeház ügyében a főispán Nagykároly város partján áll. (Tudomásul vesszük.) Sok felköszöntő hangzott még el, a melyek között kivált dr. Adleré említésreméltó, aki a radikális szociáldemokrata párt ellen való küzdelemre szólította fel a polgárságot.

Nagysomkúton is megalakult a Katolikus Népszövetség helyi csoportja. E nagy nemzetiségi vidék központján exponált és kitünően szervezett magyar róm. kath. hitközségnek tagjai fényes bizonyítékát nyújtották annak, hogy teljes tudatában vannak nem csak egyházuk iránti kötelességeiknek, hanem azon hazafias missiónak is, melyet egyházuk e vidéken betölt. *Veszprémy* Sándor plébános felhívására ugyanis a hitközségnek csaknem összes férfi tagjai, élükön *Teleki* Sándor gróffal és fiaival megjelentek az alakuló gyűlésen, mely alkalommal az elnöklő plébános beszédjének hatása alatt a hitközségnek ugyszólván valamennyi felnőtt férfi tagja s a nők közül is többen a Népszövetség táborába állottak, úgy, hogy e csekély számu egyház mindjárt az első napon 81 taggal járult hozzá az országos szervezkedéshez. Helyi igazgató *Veszprémy* Sándor plébános lett, csoportvezetőkké pedig *Cseh* Károly, *Papp* János és *Ujlaki* Gyula lettek megválasztva. A szervezkedést ezután a filialisokban lakó hivekre is kiterjesztik. Sok oldalról kifejezett óhajként jegezesedett ki az a gondolat, hogy mennyire üdvös volna, ha a katolikus románság is megértené az idők jelét s agitátorai felhagynának a nemzetiségi törekvések utópiáival s testvérként ölelkeznének össze a kereszténység védelmére a magyar katolicizmussal, a magyar geniusz hegemoniája alatt.

A kath. kaszinó f. évi márczius hó 22-én vasárnap d. u. 4 órakor tartja saját helyiségeiben évi rendes közgyűlését, melyre a kaszinó tagjait ez uton is tisztelettel meghívja az Elnökség.

A zajtai 48-as függetlenségi párt nagyarányu ünnepélyt rendezett márczius idusán, az egész község részvételével. A 21 programpontról álló műsor fénypontjai valónak *Juhász* János rkath. plébános ünnepi megnyitója, *Gaál* Lajos tanító és *Gots* Antal ünnepi beszédjei, majd *Vilánd* József tanító beszéde a gyermekekhez. Oriási lelkesedést keltettek a gyermekek szobnól-szebb hazafias énekei, dalai. A Kossuth-nóta hangjai mellett ért véget a nagyszabásu és pompásan sikerült ünnepély.

Csanáloson a kath. Olvasókör és Népszövetség márcz. 15-én hazafias ünnepélyt rendezett, melyen *Rónai* István plébános és *Szepacher* tanító beszédeikkel, *Kertész* Mariska és *Dörner* Lajos tanítók szavallataikkal fokozták a lelkesedés tüztét. A fényes ünnepély után megalakult a Kath. Népszövetség 12 csoportvezetővel. Igazgató lett *Rónai* István plébános, helyettese *Szepacher* Ferenc tanító. Ügyvezető: *Csanálosi* Endre tanító.

Véres kardpárhaj. F. hó 13-án véres kardpárhaj folyt le Mátészalkán, Dienes Dezső ny. huszárkapitány és Vukovics István közjegyzői irnok között, melynél az utóbbi súlyosan megsebesült. A párhaj oka összeszólalkozás.

Avasfelsőfaluban, az Avas legnagyobb községében, az állami iskolai tantestület és

növendékek igen nagy lelkesedéssel ünnepelték a márczius 15-ikét. Már korán reggel a növendékek nagy számmal gyűltek össze az áll. iskolánál, hol Kossuth-jelvényeket, nemzeti színű tollakat és zászlókat kaptak. — Marosán Viktor áll. iskolai igazgatónak megnyitó beszéde után a növendékek Csulyán János áll. tanító vezetése mellett elénekelték a Hymnust, mely után Marosán Viktor középiskolai tanár, az áll. iskola igazgatója megtartotta az ünnepi beszédét, rámutatva azon politikai, közművelődési és társadalmi elönyökre, melyek a 48-as mozgalmak vívmányai. Argyilán Ottó IV. oszt. tanuló igen szépen szavallta el a „Talpra magyar“-t. Utána a növendékek közül többen szintén szavalltak hazafias költeményeket. Azután a Kossuth-nótát énekeltek el a növendékek nagy lelkesedéssel s más hazafias dalokat. A Szózat eléneklése után az igazgató záróbeszéde következett és ezzel az ünnepély bekezesztetett. — Az ünnepély után a növendékek mintegy 40 nemzeti színű zászlóval a Kossuth-nóta eléneklése mellett a község fő-utczáján haladtak végig éltetve a hazát. Azután visszatértek az iskolához s onnan aztán a gyermekek a kapott nemzeti jelvényekkel hazamentek.

Csomaközön folyó hó 15-én volt népszövetségi gyűlés az iskola nagytermében. 80 embernek ecsetelte igen szép és tartalmas beszédben Ettinger János segéd-lelkész és Schmid Ferenc tanító az összetartás szükségességét. Valamennyien beiratkoztak. A tagok száma nő. E hó 29-én lesz az alakuló gyűlés.

Fizetőpénztár az állomáson. Értesítjük a t. cz. szállító közönséget, hogy Szatmárnémeti állomáson feladott gyors és teheráru küldemények után befolytként értesített utánvételek folyó évi április hó 1-étől kezdve nem az illető árupénztárnál, hanem külön e célra létesített „fizető pénztárnál“ kerülnek kifizetésre. — Ugyanott fognak ezentul kifizettetni mindazon díjtöbbletek, kártérítési és vissztérítési összegek is, melyek kifizetés végett Szatmár-Németi állomásra utalványoztattak. A „fizetőpénztár“ a raktári toldalék-épület földszintjén az eddig raktárirodának használt helyiségben van elhelyezve és hivatalos órái ünnep- és vasárnapokat kivéve naponta dél-éltől 9 óráig déli 12 óráig. Debreczen, 1908. márczius hó 11-én. — *Az üzletvezetőség.*

Betöréses lopás. *Tóth* Mari eseléd és ujságkihordó a mult nap betöréses lopást követett el gazdája *Szilágyi-Kiss* István szociáldemokrata párt helyi titkáránál, Árpád-uteza 28. sz. alatti párhelyiségben. Három esetben követett el betöréses lopást és összesen 30 korona pénzt lopott el. A derék eselédet a rendőrség elfogta s beismerő vallomása után letartóztatta.

Csak 3 frt 60 kr. Kazinczy-uteza 16. szám alatt 3 kilós posta es. jó kuba-kávé. Megrendelhető utánvétellel bérmentve Néhma kávékereskedőnél Szatmár.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet *Kepes Dávid* mü-órás és ékszerésznel, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerési czikkekekben — a legolcsóbb árak mellett. *Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.*

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Seives pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ

mű- és élővirág-üzlete SZATMÁR-NÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám. Sörgönczím: **Fábiáné.** Telefon-szám: **148.** Ajánl menyasszonyi, bál- és névnapi csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszterményeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

Színház.

Jó heti reportóarról szólhatunk. Majd nem mind jó, ismert darab lett felfrissítve a héten. Jutalomjáték is volt. Haller Irma subrett szerdán vette jutalomjátékát a „Drótos tót“-ban. Megvallva az igazat, külön, neki való, nagyobb szerű darabot is választhatott volna. E helyen kérjük az igazgatót, hogy az előadásokat 8 órákor kezdesse.

Kedd (márc. 10.) „Tosca“ Sardou 5 felvonásos drámája izgatta a publikumot. A darab meséje nem valami érdekesítő, van benne azonban annyi gyilkosság és öngyilkosság, hogy elég volna egy egész szonra. Az előadása sem mondható kifogástalannak. **Verő Janka** (Tosca) szerepét nem vezette kellő tudással. Ez a szerep kiváló erőt energiát s jártasságot igényel. Egy-két jó, sikerült jelenete volt **Verőnek** is, de általában véve gyenge volt. **Vidor** (Cavaradossi) elég nagy szereppel birkózott meg ez estén is. Csak dicséretet érdemel ez a fiatal színész, ki szerepkörében kiváló igyekezetet tanusít.

Szerda (márc. 11.) Igen kellemes szórakozást nyújtott Haller Irma jutalomjátéka. „A drótos tót“, **Lehár Ferencz** operettje. **Tihanyi** (Pfefferkorn) szerepét az utolsó izzig kidolgozta s minden alkalmat, mozzanatot megragadott szerepe érvényesítésére. Véleményem az, hogy a vidéken jobb **Pfefferkorn** Tihanyinál nem igen van. **Haller** ügyesen tánczolt, szépen énekelt (Zsuzska) szerepét. **Tisztelői** egy szép, hatalmas virágcsokorral s rajta függő szokásos levéllel tisztelték meg. **Rátkai** (Günther) jó volt, a többi szereplők szintén igyekeztek az est sikerét biztosítani.

Csütörtök (márc. 12.) „A három testőr“, **Herczeg Ferenc** jeles vígjátékát adták közepes ház előtt. **Balácsi** tudta a szerepét és eléggől játszott. **Vidor** (Rátky) **Tihanyi** (Flóris báró) **Rátkai** (Kosniczki) sok derűtséget nyújtottak. **Andai** (Liza) és **Györi** (Hortovay) törekvéséről s igyekezetéről elismeréssel szólunk.

Péntek (márc. 13.) „Egy szegény ifju története“-t ismételték meg **Vidorral** a címszerepben.

Szombat (márc. 14.) „Gésák“ operette. Az előadás jó volt. Különösen kitűnt **Haller Irma** és **Komáromi** ügyes játékukkal. **Rátkai** jóízű humorával.

Vasárnap (márc. 15.) d. u. „II. Rákóczi Ferencz fogsága“ este ismét „Gésák“ **Haller Irma** bucsu fellépésével.

Hétfő (márc. 16.) Zónaelőadás félhelyárakkal „A piros bugyelláris“ című régi népszínmű elég jó előadásban.

Heti műsor:

Ma szerdán itt először „Arky Anna.“ Csütörtökön „Aranyember“ **Takács Mariska** jutalomjátéka.

Pénteken „Peleskei nótárius“ zóna. Szombaton „Vetélytárs“ ujdonság itt először.

Vasárnap délután „Suhancz“ zóna, este „Gül baba“.

(M—n.)

KÖZGAZDASÁG.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság márczius hó 13-án tartott közgyűlésén ünnepelte fennállásának 50-edik évfordulóját.

A közgyűlést a társaság elnöke: gróf **Csekonicz Endre** v. b. t. tanácsos szép beszéddel nyitotta meg. A nagyszámú megjelent részvényesekre mély benyomást tett az elnöki megnyitó beszéd, mely nemcsak arról szólt, hogy az 1907-iki üzletév volt mind az ötven közt minden tekintetben a legkedvezőbb, de kiterjeszkedett a társaság alapítói dicső emlékezetének méltatására s az évforduló megünneplésének a közgyűlés által határozottá emelendő nagylelkű tervezetére is. Ezenkívül a társaság elnöke melegen üdvözölte fényes megnyitó beszéde keretében báró **Harkányi Frigyes**t, jelenlevő igazgatósági elnököt, aki már az alapításban is résztvett s a társaság igazgatóságának félszáz év óta szadatlanul kiváló tagja, valamint **Ormódy Vilmos** vezérigazgatót, aki ugyancsak az alapítástól fogva minden munkáját és képességét a társaságnak szenteli.

A lelkesedéssel fogadott elnöki beszédre báró **Harkányi Frigyes** és **Ormódy Vilmos** vezérigazgató hálás köszönettel válaszolt s a közgyűlés a társaság e két legrégebb kiváló tagjának szünni nem akaró életése közben tért át napirendjére.

Felolvasásra került mindenekelőtt az igazgatóságnak az 1907. évre vonatkozó üzletjelentése, melyet kivonatban itt közlünk:

Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk az 1907. évi zárszámadást és mérleget a felügyelőbizottságnak jelentésével együtt bemutatni.

A **díjbevétel**, a biztosított értékállomány s a tiszta nyereség egyaránt, ez évben volt a legnagyobb.

Tűzbiztosítási üzletünk, a díjbevétel jelentékeny emelkedése mellett, igen tekintélyes nyereséget hozott.

A **jégbiztosítási** üzletágban a számos és helyenként nagy jégverések némi veszteséget okoztak. Ugyisintén esekély veszteséggel járt a társaságunknál szerény méretekre szorított szállítványbiztosítási üzlet is. Mindazonáltal e jelentéktelen veszteségek nem rontják meg az elemi biztosítási főüzletágnak szép sikerét.

A **betörés** elleni biztosítást a szokott óvatossággal folytattuk. Ezen üzletág eredménye mérlegünkre alig gyakorol befolyást, miután működésünknek ezen üzletágra tíz év előtt történt kiterjesztése óta, az összes nyereséget a díjtartalék emelésére fordítottuk, mely ennek folytán most már az évi díjnak majdnem két és félszeresét érte el.

Tűzbiztosítási évi díjbevételünk 19 millió koronára, **életbiztosítási** díjtartalékunk pedig több mint 111 millió koronára emelkedett. Életbiztosítási állományunk 32 millió koronára rugó tekintélyes összeggel gyarapodott.

A társaság jubiláris alapítványai.

Kérjük továbbá, hogy ugyancsak a félszázados évforduló megünnepléséül emeltesenek közgyűlési határozattá következő javaslataink:

1. A társasági **tisztviselők és szolgák** külön jutalmazására 150.000 korona összeg bocsáttassék az igazgatóság rendelkezésére. Ezenkívül minden társasági tisztviselőnek,

ki a félszázados évforduló napján a Társaság szolgálatában áll, huszonöt évi betöltött vagy azon túl terjedő szolgálat után, nyugdíjazása esetén tényleges szolgálati éveire nyugdíja kiszámításának alapjául még 5 év hozzászámítottassék. Hogy pedig a félszázados évforduló öröme a Társaság jótéteményeit nyugdíjasaira is kiterjessze, a nyugdíjaira rótt adó és bélyegilleték máttól fogva a Társaság által fizetessék oly módon, amint tényleges szolgálatban álló tisztviselőinek adóját és ennek bélyegilletékét már eddig is fizeti.

2. A Társaság érdemes ügynökeire vonatkozólag vétessék tudomásul, hogy azokat 1907. évi új biztosítási üzletszereményeik után amennyiben ezek megelőző évi szereményeiket túlhaladták, a rendes jutalékon kívül megfelelő jubileumi jutalmakban részesítettük.

3. A **gazdaközönségnek** magyar társaságunk iránt kezdettől fogva tanusított pártoló bizalmáról megemlékezve, magyarországi **gazdatisztek** gyermekei részére felsőbb gazdasági iskoláztatásuk előmozdítása céljából évenként 4000 korona összeg engedélyeztessék.

4. A **tűzoltók** működésének tűzbiztosítási szempontból való fontosságát méltányolva, a budapesti tűzoltóságnak egy automobil-gép beszerzésére 12.000 K, a Magyar országos tűzoltó szövetségnek pedig kiosztandó jutalmakra 5000 K adassék.

5. A **Budapesti orvosi kör** országos segélyegyletének, tekintve az **orvosi** közreműködés életbiztosítási szempontból való fontosságát 10.000 K adomány fizetessék ki.

6. **Elismeréséül** a szíveségnek, melylyel a **hazafias sajtó** a magyar biztosítás közérdekű ügyét mindenkor figyelmében részesítette, a Magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének segélyezésekre 5000 korona, a Budapesti Ujságírók Egyesülete segítő-alapjának szintén 5000 korona, összesen tehát 10.000 korona összeg adományoztassék.

7. **Végül** legnagyobb és örökös emlékéül a Társaság mai örömnapijának s jeléül hálájának a haza egész társadalma iránt alkottassék meg a tisztelt közgyűlés határozatával egy **500.000 korona tőkeösszegű hazafias köz- és jótékonycélu alap**, az erre vonatkozólag előterjesztendő részletes alapító-levél szerint. Ezen tőkealap örök időkre lehetségessé fogja tenni, hogy a Társaság évenként eddig is szokásos, ezután is gyakorlatban tartandó adakozásain felül, kiváló közszéleket évenként még egy-egy jelentékenyebb külön adománnyal is előmozdithasson.

A félszázados évforduló méltó megünneplését célzó e javaslataink képesán félreérthetetlenül hangsúlyozzuk, hogy az évi eredménynek illetően felhasználása csakis az ünnepi alkalommal megokolt kivétel s korántsem megtakarító és takarékgyűjtő irányzatuk megváltoztatása. A Társaság lerován hagyományaihoz és nagyságához illő ünnepi áldozatait, a jövő évek eredményeinek hováfordításában ismét a mérsékletnek azon elveit fogja mindenkor szem előtt tartani, melyekhez következetesen ragaszkodva, félszázados sikereit elérte.

A közgyűlés a jelentést az abba foglalt összes javaslatokkal együtt zajos tetszésnyilvánítások közt egyhangulag elfogadta.

A közgyűlési határozatok meghozása és a felmentvény megadása után dr. **Simonyi-Semandam Sándor** országgyűlési képviselő, részvényes indítványára a közgyűlés köszönetét és háláját fejezte ki az érdemes vezetőség és a buzgó tisztikar iránt.

Végül megválasztott a társaság, illetőleg választmányának alelnökévé gróf Zichy János, a megüresedett egy választmány-tag-sági helyre pedig gróf Nádasdy Tamás.

A közgyűlés örömteljes, ünnepi hangulatban s azzal a méltó öntudattal oszlott szét, hogy az Első Magyar Általános Biztosító Társaság félszázados évforduló-ünnepé valóban nagy alapítóinak fenkölt hazafiúi és emberbaráti szellemében folyt le.

A társaság szatmári főigazgatója pénztára a részvényenkint 500 K rendes évi és 250 K évfordulói külön osztalékot (együtt részvényenkint 750 K-át) a 32. sz. szelvény ellenében kifizeti.

A lefolyt üzletévek mérlegét mai számunkban közöljük.

Ormody Vilmos ünneplése.

A közgyűlést megelőzőleg előbb a Társaság igazgatósága, majd utóbb gróf Csekonics Endre vezetése alatt az egész kormányzó testület rendkívül meleg óvációban részesítette Ormody Vilmos főrend, vezérigazgatót, hogy megköszönje neki a páratlan bölcseséget és erélyt, melylyel a Társaságot a félszázados évforduló teljes sikerére vezérelte.

Külön ok volt ezenkívül e szives óvációkra az is, hogy Ormody már az alapítástól fogva a Társaságnak szentelvéen élete minden munkáját, saját működése félszázados évfordulóját néhány hóval ezelőtt érte meg. Akkor a vezérigazgató, híven puritán elveivel, minden jubiláltatást elkerült, de most, a Társaság örömnapján, a közbizalom, köztisztület és szeretet lelkes megnyilatkozásai elől nem térhetett ki.

Szerkesztői üzenet.

M. K. (Ar.-Megyes.) Jönni fog valamelyik számba.

M. B. Ez lekéssett, elteszszük jövőre. A régebbiek jönni fognak, csak türelmet kérünk.

G. J. Szintén lekéssett.

Elsőrendű porosz kőszén és vágott tűzifa

valamint

I. rendű bükkhasábfa,
I. rendű gyertyánfa,
I. rendű cserfa,
I. rendű tölgyfa,
vastag hántott vargafa,
többféle dorongfa kapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,
Bárhory-utca 10. sz. Telefon 122.
Raktárak: a lakásnál, a Szentvéri-
és máv. állomásnál.

Legelő.

Szatmári (Nagyecsonkás) kitünő legelőnkre folyó évre szarvasmarhát és lovat váltunk be. Legelőbér, őrzés, bikapénz, kétszeri beoltás és állandó orvosi felügyeletért darabonként **20 K** fizetendő szeptember 1-én. Vagy pedig 1200 □-öles holdanként **18 K**, mely szintén szeptember 1-én esedékes.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

BORELADÁS.

Tisztelettel tudatom, hogy néhai Gillyén József kiváló szatmárhegyi borait megvásároltam és azt 50 literen felül és butelliázva áruba bocsátom. Árak: fehér bor 50 literen felül 52 fillér, literenkint 72 fillér. Vörös bor 50 literen felül 80 fillér, literenkint 1 korona. *Főgel Károly* bor, csemege és déligyümölcs-üzlete Szatmár, Deák-tér (főposta épület). Telefon-szám 154.

Plébános urak figyelmébe!

GYÓNÓ CZÉDULAK

igen csinos kivitelben
- raktáron vannak a -

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“

könyvgyomdában

Szatmár, Iskola-köz 3.

A legalkalmasabb és a legszebb

— husvétai ajándék —

A MEGVÁLTÓ.

Irtta: **D^r. BUZA SÁNDOR.**

Negyedik kiadás 27 képpel.

Ára füzve 2.— kor. Kötve 2.40 kor.

Megrendelhető:

REIZER JÁNOS könyvkereskedésében
vagy a **PÁZMÁNY-SAJTÓBAN**
Szatmáron.

100.000.000 koro-

nát

szándékozunk Magyarországon készpénzben elhelyezni.

RÓTH BANKHAZ

BUDAPEST.

Központ: VI. ker., M. kir. Operaház palotájában.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3⁰/₀, 3¹/₂⁰/₀, 4⁰/₀, 4¹/₂⁰/₀-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5⁰/₀-al, esetleg 5¹/₂⁰/₀-al.

Személy és tárcza váltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2¹/₂—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre, kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjra is. Értékpapírokra, vidéki **pénzintézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95⁰/₀-áig kölcsönt nyújtunk a Magyar-Oszt-rák Bank kamatába mellett.

Konvertálunk bármely belföldi pénzintézet által nyújtott jelzálogos törlesztéses személy- és váltókölcsönt. Miudennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk.

Megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **mindenreális ügyletet**, a legnagyobb pénzeszoportoknál levő összeköttetéseinél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű **felvilágosítást**. (Válaszbélyeg mindenkor melléklendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.

Az alábbi elsőrangú czegeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szíves figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS készőrüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

készőrüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádigos és szabó ollók készítését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szíves pártfogását kérve,
tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

Kivánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszizmák is készülnek.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér,** (Keresztes András-féle ház, aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis **valódi finom bőrből,** a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte, és a kinek áruai csinosság dolgában is párját ritkítja

Mindenkinek saját érdeke, hogy üveg, porcellán és lámpa-... áru szükségletét .. Oesztreicher Tóbiás

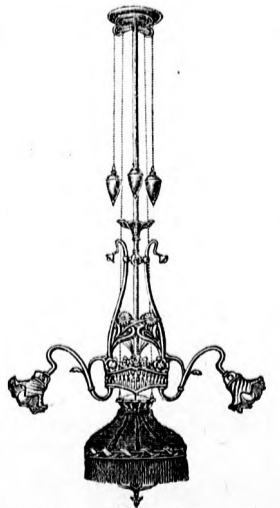
gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a.,** és a nagybányai fióküzletében.

Ajándék áruk: Tisztelettel tudatom, hogy a farsangi idény alkalmára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletemben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszükem miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékoztatásul:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—tól feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—tól „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.—tól „
„ „ teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ 6 pár	K 1.50-től „

Csiszolt kristály üvegből különböző diszítéssel
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb
Boros „ 6 „ K 1.30-tól „
Liquörös „ 6 „ K —.95-től feljebb
Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól „
Csigaszerkezetű diszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék disztárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos osillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos esengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítások jutányosárban, pontosan eszközöltetnek. Villamoség drbjá 60 f. Mindenféle ujdonsági villamos égő kapható.

Alagsó- és gőztéglagyár
KONT MANÓ

BEREGSZÁSZ.

Homlokzat-tégla, dísz-tégla, fagon-tégla, ók- és kémény-tégla, cserép-zsindely,

hornyos tetőcserép

alagsó, burkolatlapok gyártása.

Egész homlokzatoknak terv szerinti való kivitele.

Teljes tetőfedések eszközlése.

Távirati ozim:

Gőztéglagyár, Beregszász.

Nyilt levél

szegény és gazdag építetőkhez egyaránt.

A legkitünőbb tetőfedő-anyag manap

a kétfülű

hornyos tetőcserép

(16692. sz. alatt szabadalmazva),

melyet a beregszászi gőztéglagyár eddig még el nem ért tökéletességben gyárt.

Ez a cserép örök tetőt ad, ki nem fagy és oly szilárd, hogy azon járni lehet.

A vele való fedés nem drágább a közönséges faszindelyénél és minden vályogfal elég erős nekie.

Az a tetőszék, mely faszindely alá készült, teljesen megfelel.

A cserépnek áru ezrenként Beregszász állomáson waggonba rakva 72 korona.

Egy négyszögméter területen 16 darab fekszik.

Egy waggonnak (5200 darab) vasuti szállítási díja Szatmárra 34 korona.

A faszindely ellenében való előnyeit szükségtelen feszegetni, de a bádog ellenében azzal az előnnyel bír, hogy nem veszi fel oly hirtelen a meleget, úgy, hogy a bádogtetőnek a padját semmire sem lehet fölhasználni és a lakóhelyiségek is kiállhatatlan melegek nyáron, nemkülönben hidegebbek télen. Amellett a bádog sokkal drágább — a fekete bádog gyakori festés költségeiről nem is szólva — és javítása bonyolódott műtét.

Tűzbiztonság tekintetében a bádogot, mely hirtelen átmelegedik, a cserép felülmúlja.

A tapasztalat bizonyítja, hogy amely helyiségben ez a hornyos cserép egyszer alkalmazásba került, onnan a faszindely és bádog teljesen ki van szorítva.

A gerincz-cserépnek darabja 30 fillér, egy folyóméterre kell 3 darab.

Az üveg-cserép bádog-ablak helyébe 2 korona 50 fillér.

Nagyon kérem az intelligensebb t. cz. közönséget, különösen faluban a főtisztelendő urat, tanító, bíró, jegyző urakat, világosítanak föl a szegényebb gazdákat saját érdekükben, hogy a cserép nem nehéz, elbírja minden fal kivétel nélkül és alkalmazásával nem áll elő az a gyakori eset, hogy tüzvésznel a fél falu pár óra alatt martaléka lesz a lángnak.

Kiváló tisztelettel

Kont Manó

alagsó- és gőztéglagyára, Beregszász.

Szatmáron REITER MÓRITZ kizárólagos képvislettel bír, cserép állandóan raktáron van nála és szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással is.

Első osztályu fali géptégla nagyobbára nyersfalazatnak is használható !!